

שאל

אביר ויהודי

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 19:28

יציאת השבת: 20:33

כ"ב סיון תשע"ד

גיליון מס' 172

שאלות ותשובות על הפרשה

מאת ר' עזרא מרום

עונג שלבת

פטר חמור

כדי להבין את המיוחד שבמצוות פטר חמור, צריך להקדים ולומר שקדושת הבכורות מתגלה רק במינים שיכולים לגלות את הקדושה: באדם שיכול לקדש את חייו, ובבהמה שאפשר להקריבה לקרבן. אבל במיני חיות טהורות שאין מקריבים אותם על המזבח, כצבי ואייל, אין קדושת בכורות, וקו"ח שאין קדושת בכורות במיני בהמות וחיות טמאות. ורק את החמורים הוציאה התורה מהכלל וציוותה שיהיו בכוריהם מקודשים, וצריך לפדותם בשה ועל ידי כך להוציאם לחולין. מכאן נלמד שגם בחיות טמאות, ישנה קדושה מסוימת, אלא שקדושה זו נסתרת מאוד, ורק בפטר החמור אינה מתגלית. ואף בפטר החמור אינה מתגלית באופן כזה שאפשר להקריבו על המזבח, אלא שאפשר לפדותו וליתן בדמיו מתנת כהונה, כך שנמצאת הקדושה שבחמורים מסייעת לעבודת ה'. וע"י כך מתגלה שבעצם כל עניינם של החמורים שייולדו אח"כ, וכן שאר החיות הטמאות, לסייע לעבודת ה'.

ולמה נבחרו דווקא החמורים לגלות את הקדושה הגנוזה במינים הטמאים? שאלה זו שאל האמורא ר' חנינא את ר' אליעזר. ותחילה השיב לו שזוהי גזירת הכתוב, היינו שאי אפשר לנו לעמוד על סוד העניין, כי גבהו מחשבותיו ממחשבותינו. ואח"כ הוסיף ואמר שהחמורים סייעו לבני ישראל, שעליהם הטעינו את הרכוש הגדול בצאתם ממצרים (בכורות ה, ב).

עוד אפשר לומר, שהחמור רומז על החומריות הפשוטה, וכן שמו 'חמור' על שם החומר. לכן, קדושת פטר חמור רומזת על הקדושה הגנוזה בחומריות, שאף שבמבט שטחי נראה שהחומריות מנותקת מן הייעוד האלוקי, ע"י הקדושה שבפטר חמור מתברר שכל ייעודה של החומריות - לשמש בסיס לגילוי הקדושה. ולכן גם רמזו חז"ל שהמשיח עתיד לרכוב על החמור, היינו להשתמש בחומר כבסיס לגילוי האידיאלים האלוקיים. פניני הלכה/הרב אליעזר מלמד

1. "קרח בן יצהר בן קהת בן לוי". מדוע הוזכר יחוסו? כדי להדגיש שקרח בטח על יחוסו הרם שיביא לו תומכים רבים.
2. ידוע הפתגם "כשמו כן הוא". כיצד רמוזים תכונותיו של קרח בשמו? קרח בראשי תיבות = קנאה, רוממות (=גאוה), חמדה (=תאוה).
3. עיין בגמרא סנהדרין ק"י וענה: א. מה מקור עושרו של קרח? ב. במה מתבטא עושרו הרב? א. גילה את המטמוניות של יוסף. ב. מפתחות גנזיו הועמסו על 300 פרוטות לבנות!
4. איזה כלל נלמד מהסמיכות: "ויקח קרח ... ודתן ואבירם"? מה הכלל: "אוי לרשע ואוי לשכנו" (שבט לוי ושבת ראובן היו שניהם בצד דרום).
5. ציין 2 מקורות בתורה בהם נזכר התואר "אנשי שם". א. עדת קרח בפרשתנו. ב. הנפילים בסוף פרשת בראשית.
6. לאיזו אישה בפרשתנו מתייחס הפסוק: "חוכמת נשים בנתה ביתה" (משלי י"ד)? אשתו של און בן פלת.
7. איזה כלל נלמד מהפסוק: "וישלח משה לקרא לדתן ואבירם" (רש"י)? אין מחזיקים במחלוקת.
8. מי אמר למי בפרשתנו: "העיני האנשים ההם תנקר"? דתן ואבירם אמרו למשה (ט"ז, 14).
9. איזו מידה כנגד מידה יש בעונש שקיבלו קרח ועדתו?
10. מהי הקירבה המשפחתית של קרח למשה? בן דודו של משה (יצהר, אביו של קרח, הנו אחיו של עמרם, אביו של משה).
11. "ותפתח הארץ את פיה". על מי נאמר בתנ"ך: א. ותפתח... את פיה? ב. פיה פתחה? א. אתונו של בלעם. ב. אשת חיל: "פיה פתחה בחכמה" (משלי ל"א).
12. האם חלה מצוות פדיון הבן על תינוק שנולד בניתוח קיסרי? לא, כי צריך פתיחת רחם ככתוב: "פטר כל רחם".
13. הייתכן מקרה שבו פודים את הבן הבכור לפני שמלו אותו? כן, במקרה שמסיבות רפואיות לא ניתן למול את הבן, אך הפדיון יערך בזמנו!
14. לפי הגר"א כל המצוות רמזות בפרשת "בראשית". מהו הרמז למצוות פדיון הבן? בראשית = ראשי תיבות של: בן ראשון אחרי שלושים יום תפדה.
15. על מטה אהרן נאמר "ויגמול שקדים". איזה נביא ראה "מקל שקד"? ירמיהו (פרק א, 11).
16. מה הסיבה שקרח חשב שהוא ראוי לגדולה? (רש"י) ראה ברוח הקודש שיצא מזרעו שמואל הנביא ששקול כנגד משה ואהרן.
17. מה פירוש הביטוי: "קל אלוקי הרוחות"? ידע מחשבות.
18. "ותצא אש ותבלע את 250

מאת ר' עזרא מרום

מחלוקת לשם שמיים

בהיותי תלמיד בישיבת מרכז הרב, התחברתי לבנו של הרב זצ"ל, שמואל יבל"א. הרב שמואל הזמין אותי להתארח בבית הוריו, לסעודת ליל שבת. במהלך הסעודה עסקנו, עם כבוד הרב זצ"ל, בדיני בישול בשבת (הסוגיה אותה למדנו בישיבה), והגענו לעסוק בסוגית השימוש בפלטה בשבת. הרב אליהו זצ"ל, כידוע, אוסר את השימוש בפלטה, ואנחנו התווכחנו עם כבוד הרב זצ"ל והסברנו את מה שלמדנו ומה שלדעתנו השימוש בפלטה מותר בשבת (כפי שסוברים רוב מוחלט של פוסקי דורנו).

הויכוח נמשך ולא הגענו לאחדות דעים. כבוד הרב זצ"ל נשאר בעמדתו האוסרת ואנחנו בעמדתנו המתירה. עם סיום הויכוח שאלתי את כבוד הרב זצ"ל, איך על בנו לנהוג כאשר יתחתן ויקים את ביתו, האם ישתמש בפלטה או לא?

כבוד הרב זצ"ל ענה חד משמעית: הוא ינהג כפי שהוא למד וכפי שהוא חושב.

האם זו אינה חוצפה שהבן פוסק אחרת מאביו הגדול? המשכתי לשאול.

כבוד הרב זצ"ל ענה: בכל אדם שתקנא חוץ מבנו ותלמידו (סנהדרין)

ק"ה ב' שאדרכה, זה תענוג גדול בשבילו שבנו מסוגל לחלוק עליו.

ואמנם כאשר הרב שמואל התחתן הוא אכן השתמש בפלטה בשבת, כפי שלמד וסבר.

לאחר שנים ביקר כבוד הרב זצ"ל בבית בנו הרב שמואל והתארח אצלו בשבת.

לקראת השבת הרב שמואל שאל את אביו מה לעשות בשבת זו שהרי הוא משתמש בפלטה בשבת, וכבוד הרב זצ"ל- אביו, אינו משתמש בה?

כבוד הרב זצ"ל ענה: שיעשה בשבת זו בה האב מתארח אצל בנו, כפי שהוא- הבן נוהג בכל שבת. ואכן כך היה: הפלטה הוכנה מערב שבת ועליה מאכלי השבת.

אולם כשחזרו הביתה מבית הכנסת גילו שהייתה תקלה במערכת החשמל בבית הרב שמואל והפלטה לא התחממה, ובשבת זו אכלו כולם מאכלים קרים.

הרב משה ביגל

21. בפרשתנו נעשה נס במטה אהרון שפרח. ציין ניסים נוספים בתורה שנעשו ע"י מטה אהרון. א. "וישלך אהרון את מטהו לפני פרעה ולפני עבדיו ויהי לתנין" (שמות ז' 10).
- ב. "ויבלע מטה אהרון את מטותם" (שם, 12).
- ג. שלושת מכות מצרים: דם, צפרדע, כנים.
22. על הכהנים נאמר: "ושמרתם את משמרת הקודש ואת משמרת המזבח". כמה משמרות כהנים היו במקדש? כ"ד (=24) משמרות כהנים.

- מקריבי הקטרת". באיזה אירוע אחר בתנ"ך נשרפו באש 250 איש?
- בספור על אליהו הנביא ו- 250 נביאי הבעל. (מלכים א, י"ז).
19. בזכות מה נעצרה המגיפה? בזכות הקטורת. לכן יש חשיבות גדולה לקרוא בתפילה את פרשת פיטום הקטורת.
20. "פרח מטה אהרון ... ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים". מה התכונה המיוחדת לשקדים? (רש"י).
- השקד הוא פרי שפריחתו היא המהירה ביותר מכל עצי הפרי.

חידון באדיבות פרסומא אתר מידע לקהילה הדתית ברחובות

1. "ויקח קרח, בן יצחק בן קהת בן לוי" (ט"ז, א') - מדוע לא סיימה התורה את השושלת "בן יעקב"? (רש"י)
2. "ויאמרו אֲלֵהֶם רַב לָכֵם כִּי כָל-הָעֵדָה כָּלָם קִדְשִׁים..." (ט"ז, ג') מהי טענתו של קרח כנגד משה? (רש"י)
3. "וישמע משה, ויפל על פָּנָיו" (ט"ז, ד) - ממה חשש כל כך משה כששמע זאת? (רש"י)
4. מי מצטרף אל קרח במחלוקתו עם משה? (ט"ז, א-ב)
5. מה מבקש משה מעדת קורח לעשות ומה מזהיר אותם בסוף דבריו? (ט"ז, ז')
6. "וישלח משה, לקרא לְדָתָן וְלֵאבִירָם בְּנֵי אֶלְיָאֵב..." (ט"ז, י"ב):
- א. מדוע משה מתאמץ לקרוא ולפייס את בעלי המחלוקת? (רש"י)
- ב. כיצד משיבים דתן ואבירם לבקשתו של משה? (ט"ז, י"ב)
- ג. כיצד תשובתם מרמזת על סופם? (רש"י)
- ד. "ויחר לְמֹשֶׁה, מְאֹד, וַיֹּאמֶר אֶל ה' - מה מבקש משה מהקב"ה אחרי שהוא שומע את דברייהם? (ט"ז, י"ז)
7. "הַבְּדִלוּ, מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת..." (ט"ז, כ') - מה מבקש הקב"ה לעשות לבני ישראל? מהי תגובתם של משה ואהרון? (ט"ז, כ"א רש"י)
8. "ויאמר, מֹשֶׁה, בְּזֹאת תִּדְעוּן, כִּי ה' שָׁלַחְנִי..." מהו הסימן המודיע שהקב"ה שלח את משה? (ט"ז, כ"ח).
9. האם רק את בעלי המחלוקת בולעת האדמה? (ט"ז, ל"ב)
10. "את מחתות החטאים האלה" - מה עושה אלעזר במחתות של מקריבי הקטורת? (י"ז, ב)
11. "ויילנו כל-עדת בני-ישראל" - אחרי שנענשו קרח ועדתו, העם חש מירמור - את מי הוא מאשים במה שקרה? (י"ז, י"א)
12. מה קורה בעקבות תלונה זאת? (י"ז, י"ג) מה מבקש משה מאהרון למהר ולעשות?
13. מה מבקש משה מכל נשיא בית אב? (י"ז, י"ז)
14. מה רשמו על מטה בני לוי? (י"ז, י"ח)

www.pirsuma.com

לעילוי נשמת הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל

להקדשות ולקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל: ShealAvicha@gmail.com
לארכיון העלונים: www.pirsuma.com/shal_avicha